

Sygnatura akt IX Gc 561/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 18 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Marczewski

Protokolant: p.o. stażysty Jolanta Wenzel

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w Z.

przeciwko (...) S. z o.o. z siedzibą w K.

- o roszczenia z weksla

Utrzymuje w całości w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 15 lutego 2016 roku.

SSO Jarosław Marczewski

UZASADNIENIE

Powód (...) **sp. z o.o. w Z.** w pozwie wniesionym w dniu 2 lutego 2016r. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) **sp. z o.o. z siedzibą w K.** kwoty 250.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 marca 2015r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w ramach prowadzonej działalności udzielił pozwanemu w dniu 31 maja 2012r. poręczenia jako zabezpieczenia spłaty kredytu odnawialnego zaciągniętego przez stronę pozwaną w Banku (...) na kwotę 500.000 zł.

Wysokość poręczenia wynosiła 250.000 zł.

Na poczet zabezpieczenia roszczeń regresowych powoda względem pozwanego z tytułu wypłaty w/w poręczenia, pozwana spółka wystawiła powodowi weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Pozwany nie spłacił zaciągniętego kredytu, w związku z czym bank wypowiedział mu umowę kredytową, po czym wezwał powoda do wypłaty poręczenia w kwocie 250.000 zł, co nastąpiło w dniu 2 lipca 2014r.

W związku z powyższym powód, w celu odzyskania należności wypłaconej bankowi z tytułu poręczenia, wypełnił wystawiony przez pozwanego weksel oraz wezwał go do wykupu weksla.

Ze względu na to, że wezwanie okazało się bezskuteczne, powód wystąpił przeciwko pozwanemu na drogę sądową o zapłatę kwoty dochodzonej pozwem.

W dniu 15 lutego 2016r. Sąd wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, którym nakazał pozwanemu zapłatę kwoty dochodzonej pozwem wraz z odsetkami i kosztami procesu.

W ustawowym terminie pozwany złożył zarzuty, którymi zaskarżył w/w nakaz zapłaty w całości, domagając się jego uchylecia i oddalenia powództwa.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie wskazał, że będący podstawą roszczenia powoda, załączony przez niego do pozwu weksel, został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową.

Zgodnie z zapisami tejże deklaracji, powód był uprawniony do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu wobec niego wspólników (...) sp. z o.o.

Strona powodowa nie była więc upoważniona do uzupełnienia weksla na kwotę zadłużenia pozwanej spółki.

Skoro wspólnicy pozwanej spółki nie są dłużnikami powoda, nie mógł on wypełnić weksla na kwotę 250.000 zł i żądać jego zapłaty przez pozwanego.

Odpowiadając na zarzuty pozwanego, powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie wskazując, że podstawą wypełnienia weksla była przede wszystkim zawarta między stronami umowa poręczenia. To roszczenia wynikające z tej umowy zabezpieczał wręczony powodowie przez pozwanego weksel in blanco.

Co prawda w deklaracji wekslowej zawarto niefortunny zapis, że (...) ma prawo wypełnić weksel na sumę odpowiadającą zadłużeniu wspólników, a nie samej pozwanej spółki, ale omyłka ta nie może pozbawić powoda możliwości dochodzenia roszczeń na podstawie posiadanego weksla.

Podpisaną przez pozwanego deklarację wekslową należy bowiem interpretować opierając się na zapisach art. 65§1 k.c. wskazującego, że oświadczenie woli należy tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy nie ulega wątpliwości, że intencją osoby reprezentującej pozwaną spółkę, jak i powoda było złożenie oświadczenia o możliwość wypełnienia przez (...) weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu spółki z umowy poręczenia. Warunkiem udzielenia poręczenia było bowiem złożenie przez pozwaną spółkę weksla in blanco na zabezpieczenie roszczeń poręczającego.

Przyjęcie proponowanej przez pozwanego konstrukcji prowadziłyby do absurdalnych wniosków w sytuacji w której jego wspólnicy nie byli nigdy kontrahentami powoda.

Tym samym, w ocenie powoda, należy uznać, że weksel został wypełniony poprawnie, a zarzuty sformułowane przez pozwanego są bezzasadne.

Niezależnie od powyższego powód wskazał, że nawet gdyby stanowisko pozwanego zostało uznane za zasadne, bezspornym jest, że pozwany, na podstawie zawartej między stronami umowy poręczenia, ma obowiązek zapłacić powodowi kwotę dochodzoną pozwem.

Powództwo powinno więc zostać w takiej sytuacji uwzględnione przez Sąd w oparciu o stosunek podstawowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony prowadzą działalność gospodarczą, w ramach której zawarły w dniu 31 maja 2012r. umowę. Na jej podstawie powód udzielił pozwanemu poręczenia, jako zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego przez stronę pozwaną w kwocie 500.000 zł w Banku (...) SA.

Kwota poręczenia wynosiła 50% wartości kapitału kredytu tj. 250.000 zł.

Poręczenie zostało udzielone na okres od 31 maja 2012r. do 17 maja 2013r. W przypadku wypowiedzenia pozwanemu umowy kredytowej przez bank przed upływem w/w okresu, termin poręczenia upływał z ostatnim dniem wypowiedzenia umowy kredytowej z zastrzeżeniem, że gdy bank zgłosi roszczenie w terminie miesiąca, to poręczenie powoda zostawało automatycznie przedłużone o 36 miesięcy od dnia zgłoszenia tego roszczenia.

W przypadku wypłacenia przez powoda na rzecz banku kwoty poręczenia, pozwany zobowiązał się zwrócić powodowi całą uiszczoną przez niego bankowi kwotę wraz z kosztami związanymi z dochodzeniem roszczenia przez (...) w terminie 7 dni od dnia dokonanej przez powoda zapłaty.

Tytułem zabezpieczenia zadłużenia wynikającego z obowiązku zwrotu wypłaconego przez (...) poręczenia, pozwany zobowiązany był złożyć do dyspozycji powoda, wystawiony przez siebie weksel in blanco, do wypełnienia którego powód był uprawniony na warunkach wskazanych w deklaracji wekslowej.

- bezsporne a nadto umowa poręczenia zawarta między stronami w dniu 31 maja 2012r. k. 12-15,

W wykonaniu postanowień umowy poręczenia, pozwana spółka przekazała powodowi weksel in blanco podpisany, za pozwaną przez jej prokurenta - L. K., który podpisał także załączoną do weksla deklarację wekslową.

Z deklaracji tej wynikało, że weksel in blanco został wystawiony przez pozwaną jako zabezpieczenie spłaty zadłużenia z umowy poręczenia nr (...) z dnia 31 maja 2012r.

W deklaracji wekslowej wskazano także, że powód miał prawo wypełnić weksel na sumę odpowiadającą zadłużeniu wspólników pozwanego wobec powoda z tytułu udzielonego poręczenia.

Otrzymując weksel i deklarację wekslową, powód nie wnosił żadnych zastrzeżeń do treści tych dokumentów.

- bezsporne, a nadto weksel i deklaracja wekslowa k.25, 26,

Po zawarciu umowy poręczenia i otrzymaniu od pozwanego, tytułem zabezpieczenia, weksla in blanco, powód złożył bankowi oświadczenie o poręczeniu spłaty udzielonego przez niego pozwanej spółce kredytu do kwoty 250.000 zł.

- bezsporne, a nadto oświadczenie o poręczeniu k. 16-19,

Z uwagi na niespłacanie przez pozwanego zadłużenia z umowy kredytowej, bank wypowiedział pozwanemu umowę kredytową i wezwał powoda do zapłaty kwoty 250.000 zł stanowiącej sumę poręczenia spłaty kredytu przez stronę pozwaną.

W odpowiedzi na powyższe wezwanie, powód w dniu 2 lipca 2014r. przełał na rachunek banku kwotę 250.000 zł tytułem poręczenia nr (...).

- bezsporne, a nadto potwierdzenie przelewu przez powoda na rachunek banku kwoty 250.000 zł k. 27,

Po dokonaniu zapłaty powód wypełnił otrzymany od pozwanego weksel in blanco na kwotę 250.000 zł z datą płatności 6 marca 2015r. i pismem z tego samego dnia wezwał pozwanego do wykupu weksla w terminie do dnia 27 marca 2015r.

- dowód: weksel k. 26, wezwanie do wykupu weksla k. 28-29,

Wezwanie to zostało doręczone pozwanemu w dniu 9 marca 2015r. Pozostało ono bezskuteczne.

- bezsporne, a nadto dowód: wezwanie do zapłaty k. 31,

Do dnia zamknięcia rozprawy pozwany nie zapłacił powodowi choćby w części kwoty dochodzonej pozwem.

- bezsporne,

Oceniając materiał dowodowy Sąd uznał za wiarygodne zgromadzone w sprawie dokumenty. Nie wykazują one śladów podrobienia czy przerobienia, a ich treść i autentyczność nie były kwestionowane przez strony w trakcie procesu.

Sąd zważył co następuje:

W analizowanej sprawie powód dochodził od pozwanego roszczeń z załączonego do pozwu i podpisanego przez prezesa zarządu pozwanej spółki, weksla.

Bezspornym między stronami było, że pozwany wystawił powodowi weksel własny, który został wręczony powodowi jako weksel in blanco (niezupełny) na zabezpieczenie roszczeń powoda o zwrot kwoty wypłaconej bankowi z tytułu poręczenia zaciągniętego przez pozwanego kredytu.

Po zapłaceniu przez powoda, jako poręczyciela kwoty 250.000 zł, wypełnił on weksel na tą kwotę i wezwał pozwanego do jego wykupu.

Wypełniony i przedstawiony do zapłaty weksel zawierał wszystkie elementy wskazane w art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. prawo wekslowe.

W związku z powyższym pozwany, po upływie terminu płatności kwoty wskazanej w wekslu, zobowiązany był do jej zapłaty (art. 104 w zw. z art. 28 ust. 1 prawa wekslowego).

Pozwany, składając zarzuty od nakazu zapłaty podnosił, że powód wypełnił weksel niezgodnie z deklaracją wekslową, w związku z czym nie ma on obowiązku uiszczenia wskazanej w nim sumy wekslowej. Innych zarzutów, także tych odnoszących się do stosunku podstawowego pozwana spółka nie zgłaszała.

Odnosząc się do stanowiska pozwanego należy wskazać, że weksel in blanco, z którym mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie, powinien być podpisany w celu zaciągnięcia zobowiązania wekslowego i musi być on uzupełniony o niezbędne rekwizyty wekslowe co najmniej w momencie złożenia do protestu, albo w chwili dochodzenia praw z weksla. Do pozwu w postępowaniu nakazowym musi być bowiem dołączony weksel spełniający wszystkie wymagania prawa wekslowego. Uzupełnienie weksla w taki sposób, żeby miał wymagane przez prawo warunki ważności, jest warunkiem odpowiedzialności wszystkich zobowiązanych z weksla. Weksel in blanco może zostać uzupełniony przez wpisanie jako sumy wekslowej sumy wierzytelności, na zabezpieczenie której został wystawiony.

Weksel in blanco powinien być wypełniony zgodnie z porozumieniem zawartym między osobą podpisaną na wekslu a pierwszym jego nabywcą. Wypełnienie jest zgodne z porozumieniem, jeśli dokona go osoba uprawniona i jeżeli treść weksla odpowiada umowie zawartej między podpisanym na wekslu z osobą, której weksel wręczono.

Porozumienie wekslowe jest umową sui generis, stanowiącą niezbędny element konstrukcyjny weksla in blanco, ale jest to umowa niesamodzielna, związana z reguły z innymi umowami np. kredytową, leasingową, sprzedaży, agencyjną, a nawet pracy.

Dowodem zawarcia porozumienia wekslowego jest zazwyczaj tzw. deklaracja wekslowa.

Deklaracji wekslowej nie należy jednak utożsamiać z porozumieniem wekslowym, jest ona dokumentem stwierdzającym zawarcie takiego porozumienia i nie musi w całości oddawać jego treści. Deklaracja może mieć formę umowy, ale w praktyce wekslowej ma zwykle charakter jednostronny.

Zgodnie z wyrokiem SN z 8.5.1997 r. : „wypełnienie weksla podpisanego in blanco może być tylko wówczas uważane za niezgodne z wolą dłużnika, jeżeli sprzeciwia się ono wyraźnie oświadczonej wobec wierzyciela wekslowego woli dłużnika” (por. J. Dybiński., M.Koziński Prawo papierów wartościowych. System Prawa Prywatnego tom 18).

Przenosząc powyższe twierdzenia, w całości podzielane przez Sąd Okręgowy, na grunt rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, wbrew zarzutom pozwanego, że powód wypełnił weksel zgodnie z wolą stron procesu.

Jak wynika bowiem z załączonej do pozwu, łączącej strony, umowy o udzielenie poręczenia, powód poręczył spłatę przez pozwanego zaciągniętego przez niego kredytu. Z tego tytułu powód zobowiązał się zapłacić na wezwanie kredytodawcy, w przypadku nie wywiązania się przez pozwanego ze zobowiązania kredytowego, kwotę 250.000 zł.

Zabezpieczeniem roszczenia powoda o zwrot przez pozwanego wypłaconej tytułem poręczenia kwoty był wystawiony przez pozwanego i wręczony powodowi weksel in blanco.

Weksel taki został wystawiony przez pozwanego i wręczony powodowi wraz z deklaracją wekslową podpisaną przez osobę uprawnioną do działania za stronę pozwaną. Powód wypełnił otrzymany od pozwanego weksel zgodnie z treścią umowy poręczenia, wpisując w nim sumę wekslową równą kwocie wypłaconej bankowi tytułem poręczenia.

W związku z powyższym, w analizowanej sprawie nie można stwierdzić, że przedstawiony przez powoda do zapłaty weksel sprzeciwia się w sposób wyraźny oświadczonej wobec wierzyciela woli dłużnika.

Wprawdzie w deklaracji wekslowej znalazł się zapis, że weksel miał zostać wypełniony przez powoda na sumę zadłużenia wobec niego wspólników pozwanej spółki, ale ja słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 marca 2002r. VCKN 949/00) cel porozumienia wekslowego (deklaracji wekslowej) nie uzasadnia konieczności jego (jej) wykładni uwzględniającej przede wszystkim literalne brzmienie jego (jej) postanowień, gdy z okoliczności wystawienia weksla in blanco remitentowi, wynika możliwość dokonania innej interpretacji wspomnianych porozumień. Do porozumień (deklaracji) wekslowych należy bowiem stosować ogólne reguły wykładni wskazane w art. 65 kc.

Zgodnie z tym przepisem oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają, ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje. W umowach należy badać raczej jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (art. 65§2 k.c.).

Biorąc pod uwagę fakt, że powoda nie łączyła ze wspólnikami pozwanego żadna umowa, której wykonanie miałoby zabezpieczać wystawiony przez stronę pozwaną weksel in blanco, a podstawą jego wręczenia powodowi był zabezpieczenie spłaty zobowiązań pozwanej spółki z umowy poręczenia, nie można mieć wątpliwości, że w deklaracji wekslowej nastąpiła oczywista omyłka pisarska przy wskazaniu, że weksel może być wypełniony przez posiadacza na sumę odpowiadającą zadłużeniu wobec niego (...) spółki (...).

Rzeczywistą intencją pozwanego przy wystawieniu i wręczeniu powodowi weksla było bowiem zabezpieczenie spłaty jego zadłużenia wobec powoda z umowy poręczenia i na kwotę odpowiadającą temu zadłużeniu powód wypełnił weksel, działając zgodnie z wolą dłużnika wekslowego.

W oparciu o przytoczone argumenty Sąd doszedł do wniosku, że podniesione przez pozwanego zarzuty są całkowicie bezpodstawne i nie mogły doprowadzić one do uwolnienia się przez stronę pozwaną od obowiązku zapłaty sumy wekslowej.

Z uwagi na zapłatę przez powoda bankowi kwoty 250.000 zł, tytułem udzielonego poręczenia za spłatę kredytu zaciągniętego przez pozwanego i nie zwrócenie powyższej kwoty poręczycielowi przez stronę pozwaną, powód wypełnił weksel zgodnie z wolą stron na kwotę odpowiadającą zadłużeniu pozwanego – 250.000 zł.

W związku z powyższym pozwany zobowiązany był do wykupu weksla we wskazanym w nim terminie, czego jednak nie uczynił.

Zasadnym było więc domaganie się przez powoda wydania przez Sad, w oparciu o znajdujący się w jego posiadaniu weksel, nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Skoro podnoszone przez pozwanego zarzuty okazały się chybione, Sąd w pkt 1 wyroku utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty wydany w sprawie dnia 15 lutego 2016r. (art. 496 k.p.c.).

O kosztach procesu orzeczono w nakazie zapłaty na podstawie art. 98§1i 3 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwanego jako przegrywającego proces.

Na koszty te składały się: opłata od pozwu – 3125 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 10.800 zł – zgodnie z obowiązującymi w dniu wniesienia pozwu stawkami wskazanymi w §3 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za adwokackie.

SSO Jarosław Marczewski